

Marianne Cronin

Cei o sută
de ani ai lui
Lenni și Margot

Traducere din limba engleză și note
ANDREEA FLORESCU

LITERA
București

Lenni

Când oamenii spun „terminal“, eu mă gândesc la aeroport.

Îmi imaginez un spațiu amplu de check-in, tavan înalt și pereți din sticlă, personalul îmbrăcat în uniformă, așteptând să mă întrebe numele și informații legate de zbor, dacă mi-am făcut singură bagajele, dacă sunt pe cont propriu.

Văd fețele goale ale pasagerilor verificând ecranele, membrii familiilor îmbrățișându-se și promițând că va mai exista și o dată viitoare. Apoi mă văd printre ei, trăgând cu atâta ușurință după mine valiza pe roți pe podeaua lustruită, încât parcă plutesc, în timp ce verific tabelul de plecări.

Însă trebuie să ies din visare și să-mi aduc aminte că nu la asta se referă „terminal“ când e vorba de mine.

Acum au început să-i spună „care limitează viața“. „Copii și tineri cu afecțiuni care le limitează viața...“

Asistenta rostește cuvintele cu blândețe, în timp ce anunță că spitalul a început să ofere servicii de consiliere pentru pacienții tineri care suferă de boli „terminale“. Se bâlbâie, se înroșește și se corectează:

– Scuze, voiam să spun „care le limitează viața“.

Aș vrea să mă înscriu? Consilierul ar veni la mine la pat sau aș putea să mă duc în încăperea special destinată consilierii adolescenților. De curând, au montat și un televizor acolo. Opțiunile par

fără sfârșit, însă termenul nu este nou pentru mine. Am petrecut multe zile pe aeroporturi. Chiar ani.

Și totuși, n-am zburat nicăieri.

Mă opresc și urmăresc cu privirea ceasul de cauciuc care îi e prins la buzunarul de la piept, cu capul în jos. Se mișcă în ritmul respirației ei.

- Ai vrea să te trec pe listă?

Consiliera, Dawn, este foarte drăguță.

- Mulțumesc, dar nu. Am propria formă de terapie, momentan.

Ea se încruntă și își lasă capul într-o parte.

- Serios?

Lenni și preotul

M-am dus să mă întâlnesc cu Dumnezeu pentru că este unul dintre puținele lucruri pe care le pot face aici. Oamenii spun că, atunci când mori, este pentru că Dumnezeu te cheamă înapoi la el, așa că m-am gândit să ne familiarizăm dinainte. Am mai auzit și că personalul este obligat prin lege să te lase să mergi la capela spitalului dacă ai convingeri religioase, iar eu nu aveam de gând să dau cu piciorul șansei de a vedea o încăpere în care nu mai fuseseam până atunci și să mă întâlnesc *totodată* și cu Atotputernicul.

O asistentă pe care nu o mai văzusem, cu un păr roșu ca focul, m-a luat de braț și m-a condus de-a lungul coridoarelor morților și ale muribunzilor. Eram captivată de fiecare priveliște nouă, de fiecare miros nemaîntâlnit și de fiecare set de pijamale neasortat care trecea pe lângă mine.

Presupun că ai putea spune că relația mea cu Dumnezeu este una complicată. Din câte am înțeles, El este ca un fel de fântână cosmică a dorințelor. I-am cerut niște lucruri de câteva ori și, uneori, mi le-a dat. Alteori, pauză. Sau, așa cum am început să gândesc în ultima vreme, poate că, de fiecare dată când am *crezut* că Dumnezeu tace, El de fapt depozita în corpul meu tot felul de porcării, un fel de „Du-te naibii!” secret pentru că am îndrăznit să-L provoc, pe care să le descopăr apoi peste ani. Un fel de comoară îngropată peste care să dau eu.

Când am ajuns în dreptul ușilor capelei, n-am fost deloc impresionată. Mă așteptam la o arcadă gotică și elegantă, dar, în schimb, m-am trezit dinaintea unor uși mari din lemn, cu gemulețe pătrate și opace. M-am întrebat de ce avea nevoie Dumnezeu de ferestre opace. Ce punea la cale?

Eu și Noua Asistentă am pătruns în liniștea din spatele ușilor.

– Ia te uită! a spus el. Salut!

Trebuie să fi avut vreo șazeci de ani. Era îmbrăcat cu o cămașă și pantaloni negri, cu o curea albă. Arăta de parcă nu putea fi mai fericit decât în acel moment.

– Alteță, l-am salutat eu.

– Ești Lenni... Peters?

Noua Asistentă s-a întors înspre mine pentru clarificări.

– Pettersson.

Asistenta mi-a dat drumul la mână și a adăugat cu blândețe:

– E de la *salonul May*.

Era cel mai frumos mod de a o spune. Bănuiesc că a simțit că trebuia să-l avertizeze, fiindcă el arăta la fel de entuziasmat ca un copil care primește un set de trenulețe decorat cu o fundă mare în dimineața de Crăciun, doar că, în realitate, darul pe care i-l prezenta ea era deja stricat. Putea să se atașeze de el dacă voia, numai că roțile începeau deja să se desprindă, iar întreaga jucărie arăta de parcă nu avea să mai prindă și Crăciunul următor.

Mi-am luat perfuzia, care era prinsă de suportul ei, și m-am apropiat de el.

– Mă întorc peste o oră, m-a anunțat Noua Asistentă.

După care a mai zis ceva, doar că eu nu mai ascultam. În schimb, îmi pironisem privirea în sus, de unde venea lumina și unde strălucirea fiecărei nuanțe de roz și mov pe care ți le puteai imagina îmi biciuia pupilele.

– Ți place vitraliul? a întrebat el.

În spatele altarului, o cruce din sticlă maronie lumina întreaga capelă. Din jurul crucii radiau bucăți neregulate de sticlă violet, purpurie, fucsia și trandafirie. Tot geamul arăta de parcă luase foc.

Lumina se împrăștia de-a lungul covorului, al băncilor și peste trupurile noastre.

A așteptat răbdător lângă mine, până când am fost gata să mă întorc înspre el.

– Mă bucur să te cunosc, Lenni, a zis. Eu sunt Arthur.

Am dat mâna și, spre meritul lui, nu s-a strâmbat atunci când degetele lui au atins partea aia unde branula îmi intra în piele.

– Ai prefera să iei loc? a întrebat, arătând către rândurile de bănci goale. Mă bucur mult să te cunosc.

– Ai mai spus asta.

– Serios? Scuze.

Am tras perfuzia după mine și, ajungând în dreptul băncilor, mi-am petrecut halatul mai strâns în jurul meu.

– Poți să-i spui lui Dumnezeu să mă scuze pentru pijama? l-am întrebat, așezându-mă.

– Doar ce i-ai spus chiar tu. El ascultă mereu.

Părintele Arthur s-a așezat în spatele meu. Eu am ridicat privirea înspre cruce.

– Și, spune-mi, Lenni, ce te aduce astăzi la capelă?

– Mă gândesc să-mi cumpăr un BMW la mâna a doua.

El n-a știut cum să reacționeze la acest răspuns, așa că a luat Biblia de pe banca de lângă el, a răsfoit-o fără să se uite la pagini, după care a lăsat-o la loc jos.

– Văd că îți place vitraliul.

Eu am încuviințat din cap.

Tăcere.

– Ți-ai luat pauza de prânz?

– Poftim?

– Mă gândeam dacă trebuie să încui capela și să mergi la cantină, ca toți ceilalți, sau dacă poți să-ți iei pauza aici.

– Eu, ăăă...

– Doar că pare puțin cam ciudat să ieși în pauza de prânz, dacă oricum nu prea faci nimic toată ziua.

– Nu fac nimic toată ziua?

– Ei bine, să stai într-o biserică goală nu pare prea solicitant, nu-i așa?

- Nu e mereu atât de liniște, Lenni.

M-am întors înspre el ca să verific dacă i-am rănit sentimentele, dar nu mi-am dat seama.

- Sâmbetele și duminicile avem slujbe, în după-amiezile de miercuri avem lecturi din Biblie pentru copii, plus că primesc mai mulți vizitatori decât îți poți închipui. Spitalele sunt niște locuri înfricoșătoare; e plăcut să fii într-un spațiu unde nu sunt doctori și nici asistente.

M-am întors să studiez vitraliul.

- Deci, Lenni, ai vreun motiv pentru care mă vizitezi astăzi?

- Spitalele sunt niște locuri înfricoșătoare, am răspuns. E plăcut să fii într-un spațiu unde nu sunt doctori și nici asistente.

Mi s-a părut că l-am auzit râzând.

- Ai prefera să te las singură? a întrebat el, fără să pară rănit.

- Nu neapărat.

- Ai vrea să discutăm despre ceva anume?

- Nu neapărat.

Părintele Arthur a scos atunci un oftat.

- Ai vrea să-ți spun cum se desfășoară pauza mea de prânz?

- Da, te rog.

- O iau de la 13 până la și 20. Mănânc sendvișuri cu ouă și cresson pe felii de pâine albă, tăiate în triunghiuri mici, pe care mi le pregătește menajera mea. Am un cabinet dincolo de ușa aceea - și o arată cu degetul - și îmi ia cincisprezece minute să-mi mănânc sendvișul și cinci minute să-mi beau ceaiul. Apoi ies. Dar capela rămâne deschisă, chiar dacă eu sunt în cabinetul meu.

- Te plătesc pentru asta?

- Nu mă plătește nimeni.

- Atunci cum îți permiți sendvișurile cu ouă și cresson?

Părintele Arthur a izbucnit în râs.

Am rămas tăcuți o vreme, după care a reînceput să vorbească. Pentru un preot, nu era prea în largul lui cu liniștea. Aș fi zis că tăcerea îi dă lui Dumnezeu șansa să se facă auzit. Însă acest lucru nu părea să fie pe placul părintelui Arthur, așa că am început să discutăm despre menajera lui, doamna Hill, și despre cum îi trimite ea câte o vedere din fiecare loc pe unde se duce în vacanță, și apoi,

când se întoarce, cum le scoate din cutia de corespondență și le lipește pe frigider. Am discutat despre cum sunt schimbate becurile de după vitraliu (e un pasaj secret prin spate). Am discutat despre pijamale și, cu toate că arătam foarte obosită când a venit asistenta să mă ia, el mi-a zis că spera să mai vin.

Cred, totuși, că a fost surprins când m-a văzut în după-amiaza următoare, purtând o pijama curată și fără perfuzie. Asistenta-șefă, Jacky, nu a fost prea încântată de ideea de a mă duce acolo două zile la rând, dar i-am susținut privirea și i-am spus, pe o voce șoptită:

- Ar însemna mult pentru mine.

Și cine poate spune nu unui copil pe moarte?

Când Jacky a chemat o asistentă să vină să mă conducă de-a lungul coridorului, a apărut asistenta cea nouă. Cea cu părul roșu ca focul, care contrasta puternic cu uniforma ei albastră. Se afla la salonul May de numai câteva zile și avea emoții, mai ales când era în preajma copiilor de aeroport, căutând cu disperare să fie asigurată că făcea treabă bună. Pe când ne-am croit drum în josul coridorului înspre capelă, am complimentat-o pentru cât de bună era ca însoțitoare. A părut să-i placă.

Capela era tot goală, cu excepția părintelui Arthur, care stătea pe una dintre bănci, o sutană lungă și albă acoperindu-i costumul negru, și citea. Nu Biblia, ci o carte format A4, cu o legătură șubredă și o copertă lucioasă, laminată. Când Noua Asistentă a deschis ușa, iar eu am urmat-o recunoscătoare înăuntru, Arthur nu s-a întors imediat. Noua Asistentă a lăsat ușa să se închidă în urma noastră, iar la auzul bufniturii surde s-a întors, și-a pus ochelarii și a zâmbit.

- Pastore, ăăă... domnule reverend? s-a bălbăit Noua Asistentă. Ea, ăăă, Lenni a vrut să știe dacă poate petrece o oră aici. E în regulă? Arthur a închis cartea în poală.

- Absolut, a răspuns el.

- Mulțumesc, ăăă, domnule vicar...? a murmurat Noua Asistentă.

- Părinte, am șoptit.

Ea a făcut fețe-fețe, s-a înroșit - lucru care contrasta cu părul ei - după care a plecat fără să mai scoată vreun cuvânt.

Eu și părintele Arthur ne-am așezat pe aceeași bancă. Culorile vitraliului erau la fel de frumoase cum fuseseră cu o zi în urmă.

– Și azi e gol, am zis eu și mi-am auzit ecoul.

Părintele Arthur nu a spus nimic.

– De obicei era mai aglomerat? Știi tu, când oamenii erau mai religioși?

– Dar *este* aglomerat, a făcut el.

Eu m-am întors spre el.

– Suntem singurii de aici.

Evident, era cât pe ce să neg.

– E în regulă dacă nu vrei să vorbești despre asta, am spus. Probabil e stânjenitor. E ca și cum ai fi dat o petrecere, dar nimeni nu a venit.

– Așa crezi?

– Da. Adică, iată-te, în hainele cele bune, albe, cu struguri drăguți și alte lucruri brodate și...

– Acestea sunt veșminte. Nu sunt haine.

– Bine, veșminte. Iată-te în *veșmintele* cele bune, ai pregătit masa pentru prânz...

– Acela este un altar, Lenni. Și nu este pentru prânz, este pentru împărtășanie. Pâinea lui Hristos.

– Poftim? Împărtă... ce?

Părintele Arthur mi-a aruncat o privire.

– E pentru slujba de duminică. Nu mănânc din pâinea sfântă la prânz și nici nu-mi iau prânzul pe altar.

– Firește că nu, și asta pentru că mănânci sendvișul cu ouă și creson în cabinetul tău.

– Exact, a spus el, radiind puțin pentru că-mi amintisem ceva despre el.

– Așa, deci ai pregătit totul pentru petrecere. Ai muzica – și am arătat înspre CD playerul trist din colț și înspre teancul frumos aranjat de CD-uri de lângă – și e destul loc pentru toată lumea – și am arătat către rândurile de bănci goale. Dar nu vine nimeni.

– La petrecerea mea?

– Întocmai. Toată ziua, zi după zi, dai o petrecere în cinstea lui Iisus și nu vine nimeni. Probabil te simți oribil.

– Asta e... Hmm, e un fel de a privi lucrurile.

– Scuze dacă înrăutățesc situația.

– Nu înrăutățești situația, Lenni, dar asta chiar nu e o petrecere. Este un lăcaș de cult.

– Da, știi asta, dar ce vreau să zic este că înțeleg cum te simți. Am dat și eu o petrecere odată, pe când aveam opt ani și doar ce mă mutasem din Suedia în Glasgow. Mama a invitat toți copiii din clasa mea, numai că nu a venit nimeni. Pe atunci, engleza mamei era stricată, așa că existau toate șansele ca ei să fi ajuns în locul greșit, cu baloane și cadouri în mână și așteptând să înceapă petrecerea. Sau, cel puțin, asta mi-am spus atunci.

M-am oprit.

– Continuă, m-a încurajat el.

– Așadar, stăteam acolo, pe unul dintre scaunele din sufragerie pe care eu și mama le așezaserăm în cerc, așteptând să vină cineva, și m-am simțit oribil.

– Îmi pare rău să aud asta, a spus el.

– Păi asta e ce încercam să-ți spun. Că știu cât de mult doare ca nimeni să nu vină la petrecerea ta. Voiam să-ți zic că-mi pare rău. Doar că nu cred că ar trebui să negi. Nu poți să rezolvi o problemă până când nu o înfrunți cu capul sus.

– Dar capela nu e goală, Lenni. Ești tu aici. Și e și spiritul *Domnului*.

I-am aruncat o privire.

Părintele s-a foit pe bancă.

– Și, în plus, nu trebuie să iei în răs puțină singurătate. Acesta poate că e un lăcaș de cult, dar este și un loc al păcii, a zis, ridicându-și privirea înspre vitraliu. Îmi place să vorbesc cu fiecare pacient de-al meu în parte; asta înseamnă că pot să le acord întreaga mea atenție și, nu înțelege greșit, Lenni, dar cred că tu ești genul de persoană căreia Dumnezeu ar vrea să îi acord întreaga mea atenție.

Am izbucnit în răs.

– M-am gândit la tine în pauza de prânz, am zis. Și azi, tot sendvișuri cu ou și creson ai mâncat?

– Da.

- Și?
- Minunate, ca de obicei.
- Și doamna...?
- Hill, doamna Hill.
- I-ai povestit doamnei Hill conversația noastră?
- Nu. Tot ce vorbim aici este confidențial. De-asta le place atât de mult oamenilor să vină. Pot spune orice le trece prin cap, fără să stea cu grijă că altcineva va afla.
- Deci asta înseamnă confesiune?
- Nu, deși, dacă vrei să mergi la confesiune, te-aș ajuta bucuros să faci aranjamentele.
- Dacă asta nu e confesiune, atunci ce e?
- E ce vrei tu să fie. Capela asta este aici ca să vină în întâmpinarea oricărei nevoi ai avea.

M-am uitat la rândurile de bănci goale, la pianul electronic acoperit cu o învelitoare bej împotriva prafului, la avizierul unde era lipită o poză cu Iisus.

- Mi-ar plăcea să fie un loc al răspunsurilor.
- Poate fi.
- Serios? Poate religia să răspundă la vreo întrebare?
- Lenni, Biblia ne învață că Hristos ne poate ghida către a găsi răspunsul la *orice* întrebare.
- Dar poate să răspundă la o întrebare reală? Sincer? Poți tu să-mi răspunzi la o întrebare fără să-mi spui că viața este suferință sau că totul face parte din planul lui Dumnezeu sau că răspunsurile pe care le caut vor veni în timp?

- De ce nu-mi pui mai bine întrebarea și să lucrăm împreună pentru a vedea cum ne poate ajuta Dumnezeu să găsim un răspuns?

M-am lăsat pe spate și banca a scârțâit. Ecoul a reverberat în întreaga încăpere.

- De ce sunt pe moarte?

Lenni și întrebarea

Nu m-am uitat la părintele Arthur atunci când i-am pus întrebarea; în schimb, m-am uitat la cruce. L-am auzit cum expiră încet. Mă tot gândeam că o să răspundă, dar el a continuat să respire. Apoi mi-a trecut prin gând că poate el nu știa că eu eram pe moarte. Pe de altă parte, am apelat eu la rațiune, asistenta doar îi spusese că vin de la salonul May și nimeni din salonul May nu se așteaptă la o viață lungă și fericită.

- Lenni, a spus el cu blândețe după o vreme, întrebarea ta este mai importantă decât toate celelalte întrebări. S-a lăsat pe spate și banca a scârțâit încă o dată. Știi, e interesant, dar cel mai mult lumea mă întreabă de ce. Iar *de ce*-ul este cel mai greu. Mă pricep la *cum* și la *ce* și la *cine*, dar *de ce*... nici măcar nu pot să pretind că aș ști. Prima oară când am început să fac treaba asta, obișnuiam să încerc să răspund la el.

- Și acum nu mai încerci?

- Nu cred că răspunsul ține de mine. Doar El poate să răspundă.

A arătat cu degetul înspre altar, de parcă Dumnezeu ar fi stat ghemuit după el, fără să se arate, doar ascultând.

Eu am făcut un gest care ar fi însemnat: „Vezi, ți-am zis eu!”

- Dar asta nu înseamnă că nu există un răspuns, a adăugat el repede. Doar că răspunsul este la Dumnezeu.

- Părinte Arthur...

- Da, Lenni?